

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 7802/10
Дана: 18.08.2010.године
Б Е О Г Р А Д

накнада штете због неосноване осуде и издржане казне

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Вере Петровић, председника већа, Вере Мушовић и Ане Поповић, чланова већа, у парници тужиоца **ААА**, кога заступа адвокат **АБ**, против тужене **РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**, коју заступа Републички јавни правобранилац из Београда, ул.Немањина број 22-26, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Првог општинског суда у Београду П бр.3251/08 од 03.02.2009.године, у седници већа одржаној дана 18.08.2010.године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Првог општинског суда у Београду П бр.3251/08 од 03.02.2009.године, у ставу првом и другом изреке, и предмет **ВРАЋА** Првом основном суду у Београду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име неосноване осуде и издржане казне по донетим пресудама Окружног суда у Смедереву К бр.292/63 од 09.12.1963.године и Врховног суда Србије Кж.бр.337/64 од 12.06.1964. године у трајању од једне године строгог затвора, а на име претрпљених душевних патњи исплати 6.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 03.02.2009.године до исплате.

Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 124.000,00 динара у року од 15 дана.

Ставом трећим изреке ослобођен је тужилац обавезе плаћања трошкова судских такси.

Против наведене пресуде, и то против одлуке из става првог и другог

изреке тужилац је благовремено изјавио жалбу због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на жалбу.

Испитујући правилност побијане пресуде применом члана 372 ЗПП, Апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је пресудом Окружног суда у Смедереву К бр.292/63 од 09.12.1963.године оглашен кривим што је у другој половини 1962.године и у првој половини 1963.године злонамерно и неистинито приказивао друштвено политичке прилике у земљи, чиме је извршио кривично дело непријатељске пропаганде из члана 118 став 1 КЗ и осуђен на казну затвора од једне године и 6 месеци, која је преиначена пресудом Врховног суда Србије Кж.337/64 од 12.06.1964.године у погледу одлуке о казни, тако што је тужилац осуђен на казну затвора у трајању од једне године, коју је издржао у КПД Ниш. У поступку рехабилитације пред Окружним судом у Лесковцу решењем Рех.21/06 од 29.03.2007.године усвојен је захтев за рехабилитацију тужиоца и утврђено да су пресуде Окружног суда у Смедереву К 292/63 од 09.12.1963.године и Врховног суда Србије Кж.377/64 од 12.06.1964. године ништаве од тренутка њиховог доношења, као и правне последице које су произвеле, па се тужилац сматра неосуђиваним.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, а нарочито од чињенице да је одредбом члана 8 Закона о рехабилитацији прописано да ће се право на накнаду штете и право на повраћај конфисковане имовине рехабилитованог лица уредити посебним законом, првостепени суд је нашао да је тужба преурањена, до доношења закона који ће уредити ову правну проблематику, а самим тим тужбени захтев неоснован, због чега је одлучено као у ставу првом изреке побијане пресуде.

Међутим, побијана пресуда заснована је на непотпуно утврђеном чињеничном стању, због чега се није могла испитати ни правилност примене материјалног права.

Наиме, тачно је да је Законом о рехабилитацији који је објављен у „Службеном гласнику РС“ бр.33/06 од 07.04.2006.године и ступио на снагу 8 дана од дана објављивања, и то чланом 8 прописано да ће се право на накнаду штете и право на повраћај конфисковане имовине рехабилитованог лица уредити посебним законом. Међутим, наведеним законом није одређен оквирни рок за доношење посебног закона, а од ступања на снагу Закона о рехабилитацији протекло је више од 4 године. Тужени се преко свог законског заступника током поступка није изјашњавао да ли је доношење посебног закона у припреми у прописаној законској процедури и који су евентуални разлози недоношења закона у периоду од 3 године до доношења ожалбене пресуде, а првостепени суд није разматрао ове околности које су од утицаја на чињеницу да ли ће тужилац, имајући у виду да има 79 година, бити у могућности да оствари судску заштиту у разумном року, коју је држава дужна да му пружи, не само у складу са Уставом наше земље, већ и у складу са међународним прописима.

Одредба члана 8 Закона о рехабилитацији обавезује законодавни орган туженог да у примереном року обезбеди услове за доношење посебног закона, којим би се рехабилитованим лицима омогућило остваривање права на накнаду штете. Како није одређен рок за доношење таквог закона, те како исти није донет већ 4 године, а имајући у виду да је право на накнаду нематеријалне штете ненаследиво, тужиоцу је на тај начин ускраћена судска заштита, што представља његово Уставом загарантовано право, а које право произилази и из одредбе члана 3 протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, па није прихватљив закључак првостепеног суда да се у оваквој ситуацији тужба може сматрати преурањеном.

Стога је првостепени био дужан да у одсуству посебног закона, који није донет у разумном року, испита да ли су испуњени законски услови за досуђивање правичне новчане накнаде због неоснованог лишења слободe, сагласно члану 200 Закона о облигационим односима и да ли у позитивним прописима и међународним прописима који обавезују нашу земљу, постоји основ за досуђивање ове накнаде, односно одговорност туженог.

У поновном поступку првостепени суд ће, имајући у виду примедбе из овог решења, ценити одговорност туженог према постојећим прописима материјалног права и утврдити битне чињенице за одлуку (да ли је у смислу члана 192 на страни туженог било незаконитог или неправилног рада органа туженог, да ли се у случају тужиоца радило о погрешној осуди у смислу члана 3 протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода).

Пошто утврди све битне чињенице за одлуку, првостепени суд ће правилном применом материјалног права поново оценити да ли је тужбени захтев основан. За одлуку коју донесе изложиће разлоге о битним чињеницама и доказе из којих те чињенице утврђује, као и прописе на којима одлуку заснива.

Из изложених разлога одлучено је као у изреци применом члана 377 ЗПП.

Како одлука о трошковима поступка зависи од коначног исхода спора, то је у смислу одредбе члана 161 став 3 ЗПП и она морала да буде укинута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Вера Петровић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Светлана Антић